

Тези дни българските и румънските читатели имаха удоволствието да научат, че още един политик в стара Европа – Хеерт Вилдерс (Geert Wilders) е решил да спечели някакви изборни дивиденди за сметка на колективния фалстарт на нашето общо еврочленство от двете страни на Дунава. На читателите със сигурност ще е интересно да научат, коя е партията, понесла знамето на борбата с “Най-нова Европа”. (Молим всички, които смятат, че българите са най-старите европейци, да ни извинят и да не ни засипват с критики. Названието “Най-нова Европа” отразява единствено факта, че България и Румъния са двете последни страни, станали членки на ЕС до този момент). На тях ще им е любопитно и да проследят, макар и “отгоре-отгоре” кариерата на лидера на Партията на свободата, обявил българите и румънците за “корумпирани нации”, които трябва да бъдат хванати за ухо и изведени извън пределите на Европейския съюз.

Историята на Партията на свободата (PVV Partij voor de vrijheid) започва с напускането на Хеерт Вилдерс (Geert Wilders) от Народната партия за свобода и демокрация (Volkspartij voor Vrijheid en Democratie - VVD). Както при повечето политици от типа на Вилдерс, причината е отказът на партийното ръководство да го постави начело на изборна листа през 2004 г. Така през месец септември същата година Вилдерс напуска с гръм и трясък дотогавашната си партия и се явява на парламентарните избори със собствена листа.

Естествено, един школуван демагог като Вилдерс никога няма да признае, че кавгата с партийното ръководство е за персоналния му парламентарен мандат и за личното му честолюбие. Той намира отличен повод за развод и скандал в политиката на Народната партия за свобода и демокрация (VVD) по отношение на проблема за присъединяването на Турция към ЕС. VVD има до голяма степен положително отношение към членството

на Турция в ЕС и Вилдерс не пропуска да заклейми тази гледна точка. От този момент винаги ще присъстват лозунги срещу “навлеците” в ЕС – първо срещу мюсюлманите, а след това и срещу българите и румънците.

Тези дни крилатата фраза на Вилдерс относно членството на Турция в ЕС обиколи света. Всички средства за масово осведомяване повтаряха неговото изявление, че Турция не трябва да става член на ЕС "не сега, не след 100 години, не след 1000 години, а въобще никога". С този речитатив още през 2004 г. Вилдерс напуска либералната VVD и поема сам да търси попутни ветрове в морето на политическото предприемачество.

Действително VVD е твърде “системна” и твърде “улегнала” партия за хора с амбициите на Вилдерс. Партията е смятана за най-сериозния поддръжник на частното предприемачество в Нидерландия. Въпреки че в програмно отношение не отрича така наречената държава на благоденствието (welfare state), наблюдателите я оценяват като най-сериозния застъпник на икономическия либерализъм в страната. В този си вид партията съществува от 1948 г., когато към съществуващата тогава Партия на свободата (Partij van de Vrijheid) се присъединява една по-либерално мислеща фракция от социалдемократическата Партия на труда. Когато Вилдерс търси име за новата си формация, той съвсем съзнателно избира име, което е практически същото на нидерландски - Partij voor de Vrijheid. На политическата сцена в Нидерландия отново се появява Партия на свободата, но в съвсем нов, популистко-ксенофобски вариант, аранжиран от амбициозния Вилдерс.

Като говорим за “системността” на Народната партия за свобода и демокрация, трябва да отбележим, че в годините след Втората световна война, VVD благопристойно редува периоди на участие в управлението с пребиваване в опозиция. Партията участва в управляващите кабинети в периодите 1948 – 1951 г., 1959 – 1964 г., 1967 -1972 г., 1977 – 1980 г., 1982 – 1988 г., 1994 – 2007 г. Съответно партията е в опозиция в периодите 1952 – 1958 г., 1965 – 1966 г., 1973 – 1976 г., през 1981 г., 1989 – 1993 г. От 2007 г. Народната партия за свобода и демокрация е в опозиция, като е смятана за втората по сила опозиционна партия. Фактически от 1948 до 2008 г. партията, от която се роди новата формация на Вилдерс, е 41 години в изпълнителната власт и 22 години в опозиция. Солидна политическа история, но на Вилдерс не му се върви по утъпканите коридори, а и смята, че идеите му са къде-къде по-оригинални.

Съпартийците му от VVD доста наивно са се надявали, че след като си получи така желания мандат и седне в Долната камера на Генералните щати (Парламента - Tweede kamer der Staten-Generaal), Вилдерс ще се присъедини обратно към парламентарната

група на Народната партия за свобода и демокрация. Скоро обаче им се е наложило да разберат, че мотивите на Вилдерс отиват много далече от простото натриване на носа на партийното ръководство. Той вече мечтае за собствена партия и за личен пробив на най-високо равнище в политическия живот на “Ниските земи”. В Долната камара той сядва като еднолична парламентарна фракция – Група Вилдерс (Groep Wilders).

Шило в торба не седи и през 2005 г. Вилдерс успява да заеме една от водещите позиции в кампанията срещу приемането на Европейската конституция. Холандските избиратели отхвърлят Конституцията с 62 процента от гласувалите и лидерът на Партията на свободата записва нови точки в актива си.

Определени представители на консервативните среди посрещат с интерес появата на новата формация независимо от либералните ѝ гени. През януари 2006 г., към Вилдерс се присъединява д-р Барт Ян Спруут (Bart Jan Spruyt), човек, смятан за един от най-влиятелните съвременни холандски консервативни историци, публицисти и писатели (директор на консервативната фондация “Едмънд Бърк”), наред с професора по философия на правото Andreas A.M. Kinneging. Очевидно той е смятал да играе ролята на идеолог и “кръстител” на новата партия в консервативните идеи. Очакванията му биват смачкани от реалността много бързо. Нервите на Барт Ян Спруут издържат едва до лятото на 2006 г., след което той напуска Партията на свободата, разочарован и дълбоко погнусен.

Директорът на Фондация “Едмънд Бърк” е имал неблагоприятното да се опита да разшири обхвата на Партията на свободата, пледирайки за привличането на известни консервативни политици и последователи на покойния Пим Фортюн (Pim Fortuyn - познат от нашите медии и като Пим Фортаун), като Йоост Еердманс (Joost Eerdmans) и Марко Пасторс (Marco Pastors). Това очевидно е породило ревност у партийния лидер. Свадата завършва с отказ на Еердманс и Пасторс да се присъединят към Партията на свободата и с напускането на Барт Ян Спруут. Еердманс и Пасторс създават поредната партия на бивши последователи на Пим Фортюн – “Една Нидерландия” (Een NL). Вилдерс си остава едноличният, харизматичен лидер на Партията на свободата (PVV).

След парламентарните избори през 2006 г. Барт Ян Спруут доста невъздържано, но от сърце, заявява, че в PVV съществува “естествена тенденция към фашизъм”. Колкото и да сме резервирани към етикетването на всичко с лепенката “фашизъм”, не можем да не признаем, че Спруут съвсем точно е усетил мощния ксенофобски уклон на PVV, насочван под вещото ръководство на Вилдерс.

Подобна, дори още по-остра оценка прави и седмичното списание NP/De Tijd, холандско издание на Audax Publishing, създадено през 1990 г. в резултат от сливането на Haagsche Post и De Tijd. De Tijd, в буквален превод, “Времена” е нещо като The Times на говорещите нидерландски читатели в Нидерландия и Белгия. Холандското издание е католически всекидневник, излизал от 1845 г. до 1974 г. От 1974 г. до сливането си с Haagsche Post през 1990 г. е седмичник. Според публикация в NP/De Tijd от месец декември 2006 г. Партията на свободата е своеобразен религиозен култ, в който изключително недоверчивият и почти параноичен Вилдерс подбира само лично верни нему членове.

Началото на 2007 г. не е особено приятно за Партията на свободата и за Вилдерс лично. През месец януари 2007 г. партията се отказва от участие в провинциалните избори и по този начин остава непредставена в Горната камера на Парламента (Eerste Kamer). Едновременно с това, партията е уличена в набиране на привърженици (и на подписи за изборите) в крайно десни, екстремистки интернет форуми. Оценката, че тези форуми са екстремистки и играят ролята на високоговорители на враждебната реч е дадена и от Нидерландското бюро за оплаквания срещу дискриминацията в Интернет – организация подкрепяна от Министерството на правосъдието в Кралството и призната за меродавна от NLIP – браншовото общество на интернет доставчиците.

В присъщия му опортюнистичен дух, Вилдерс се отрича от провежданото събиране на подписи в крайно десните форуми и изказва съжаление, че екстремисти са се промъкнали между поддръжниците на партията му. Тогава той изрично се разграничава от Националния фронт във Франция и от известната фламандска ксенофобска партия “Влаамс Беланг” (“Фламандски призив”), бореца се за разтурването на Кралство Белгия.

Разбира се, намират се коментатори, които смятат, че уличаването на Партията на свободата в рекрутиране на крайно десни привърженици е част от кампания по демонизирането на организацията на Вилдерс, водена от вестниците NRC Handelsblad и Volkskrant, както и от страна на общественото радио VARA. (NRC Handelsblad е вечерен всекидневник, излизаш от понеделник до събота в тираж от окло 250 000 екземпляра, при общ тираж на вестниците в Нидерландия за 2004 г., възлизаш на около 4 000 000 дневно. Мотото на вестника е “Светлина и свобода”. Към него има и по-малко утринно издание, ориентирано към по-образованите читатели – nrc.next. de Volkskrant, в превод – “Народен вестник”, е третият по тираж всекидневен вестник в Нидерландия. През 2002 г. излиза в тираж от около 325 000 броя на ден, при общ тираж на холандските вестници тогава – 1 900 000 броя. Вестникът е тясно свързан с Католическата църква и с Католическата народна партия. /Радио VARA е известно с връзката си със социалдемократическите среди).

Обществените акции срещу Вилдерс не престават. В края на месец ноември 2007 г. известният холандски християндемократ и някогашен синдикален лидер синдикати Терпстра (Doekle Terpstra) започва акция срещу Вилдерс във всекидневника Trow. На нидерландски заглавието на вестника може да се преведе, като “вярност”, “лоялност”. Началото му е по време на Втората световна война. Тогава той е издание на протестантската съпротива срещу нацистите. Днес вестникът е част от издателската група PCM, заедно с NRC Handelsblad и de Volkskrant. Терпстра обвинява Вилдерс в дискриминация и нетолерантност към мюсюлманите.

Обществената реакция към атаките срещу Вилдерс е поляризирана. В негова защита се обявява таблоидният вестник De Pers (в превод – “Пресата”, който е всекидневник с 700 000 броя тираж).

Така се стига до последните изявления на Вилдерс, който е решил да кандидатира партията си на изборите за Европейския парламент. В предизборната кампания Вилдерс смята да разиграе картата на задължителното за всяка европейска държава фермерско недоволство, да обещае, че ще напъди от ЕС България и Румъния и като кулминация – ще начертае визията си за връщане на ЕС към първоначалната му цел – икономическото сътрудничество.

Читателите са достатъчно интелигентни, за да отговорят всеки сам за себе си на нападките на Вилдерс. Авторът ще се ограничи само с две забележки. Първата е, че ако Вилдерс наистина е загрижен за корупцията в България и Румъния, той би трябвало да си дава сметка, че единственият фактор, който наистина оказва някакво забележимо влияние върху корупционната среда е критиката на Брюксел. Единствено институциите на ЕС на този етап успяват да разклатят водата в корупционното блато у нас, хвърляйки в него доста едри камъни. Евентуалното налагане на предпазна клауза на правосъдието в България и в по-далечна перспектива – измислянето на формално основание и на техника за отстраняването ѝ от ЕС, е “раздута мечта” на лобито на корупционистите, на “институционализираните крадци” и на най-тъмните сили в България, които са и най-антиевропейски по съвместителство.

Или Вилдерс се заблуждава в преценката си как трябва да се води борбата с корупцията в България (и Румъния), или на него просто не му пука за съдбата на Европейския съюз и иска да изкара гласове за сметка на страховете, раздухвани сред холандските гласоподаватели. Аз гласувам за втората хипотеза.

Втората ми бележка е, че в качеството си на професионален евроскептик Вилдерс е забравил за какво в крайна сметка е създаден ЕС. ЕС е създаден с едничката цел да ПАЗИ МИРА В ЕВРОПА с всички възможни средства. Икономическото сътрудничество е едно чудесно средство за това. Европейското споразумение за въглища и стомана, създаването на Евратом и прочее, и прочее са инструменти, с които се осъществява това сътрудничество, имащо за цел установяването на вечен мир в Европа.

Вилдерс впряга каруцата пред коня и обявява, че ще се бори за връщането на ЕС към първоначалните му идеали. Дрън-дрън, както обичат да се изразяват разговорно българите. Бидейки популист в кръвта си, в костния си мозък, та дори и в потта си, Вилдерс единствено търси актуални страхове и психози, които да яхне в поредната си кампания. Смятайки, че мюсюлманската заплаха се е пиозтъркала, той търси “нови ресурси” в лицето на опашкарите в ЕС - България и Румъния.

Самият му подход показва неговата абсолютна неискреност и опортюнизъм. Ислямският радикализъм не е престанал да бъде заплаха за Европа. Приключването на мандата на Джордж Буш не означава приключване на мандата нито на Осама бин Ладен, нито на мароканските и алжирски ислямски радикали. Световните терористични мрежи (явяващи се по своята същност не организации, а типични дезорганизации), действащи в братска, синергична връзка с организираната престъпност, изобщо не възнамеряват да преустановят спорната си и доходна дейност.

Търсенето на нов враг в лицето на България и Румъния показва единствено изчерпване на идеите и на риториката на Вилдерс, а не промяна на основните вектори на терористични и криминални заплахи в Европа. Между другото, точно България и Румъния са все още острови на спокойствието по отношение на развитието на радикалния ислям, халифата и самоубийствения тероризъм. (Все пак – да чукаме сто пъти на дърво – пу-пу-пу...)

Друг е въпросът, че вътрешното положение в България и дори в още по-голяма степен – в Румъния, облагодетелства размахването на плашилото на източноевропейската корупция. Като български граждани ние най-добре знаем какви травми на общественото съзнание нанасят корупционните феномени. Но това не значи, че поведението и изявленията на Вилдерс заслужават каквото и да е одобрение. Той не е загрижен за обществото на България и Румъния. Той е загрижен единствено да открие някакъв нов, екзотичен враг, който да има материален образ на картата на света и с който да могат да бъдат плашени и манипулирани нидерландските избиратели.

Кой иска България извън Европейския съюз?

Теодор ДЕЧЕВ Доктор по социология

Ако съдим по резултатите от изборите през 2006 г. – 579 490 гласа, отговарящи на 5,90 процента от гласовете, донесли на Пратията на свободата 9 (девет) мандата в Долната камара на Парламента, Вилдерс знае какво прави. Той е поредният самороден политически талант, паразитиращ върху недоволството на избирателите от натрупващата се ентропия в политическата система и върху техните антисистемни настроения.

Можем да очакваме с интерес реакциите и аргументите на българските политически партии по изявленията на Вилдерс. За тях само ще напомня популярната поговорка – “Куче, което не знае КАК да лае, само вкарва вълка в кошарата”.